

Μακεδονικά

Τόμ. 1

W. A. Heurtley, Prehistoric Macedonia . Anarchaeological reconnaissance of Greek Macedonia (West of the Struma) in the Neolithic , Bronzeand Early . Iron Ages. 40V, σελ. XXVI+275, frontispiece, εικ. 112 , πίν. 23. Cambridge University Press 1939.

X. M.

doi: [10.12681/makedonika.9262](https://doi.org/10.12681/makedonika.9262)

Copyright © 2016, X. M.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

M. X. (2017). W. A. Heurtley, Prehistoric Macedonia . Anarchaeological reconnaissance of Greek Macedonia (West of the Struma) in the Neolithic , Bronzeand Early . Iron Ages. 40V, σελ. XXVI+275, frontispiece, εικ. 112 , πίν. 23. Cambridge University Press 1939. *Μακεδονικά*, 1, 568–569. <https://doi.org/10.12681/makedonika.9262>

τὸ χρονολογικῶς καθωρισμένον ὄριον τῆς ζωῆς τῆς πόλεως, τὸν *terminus* δηλ. *ante quem*, τὸν ὁποῖον παρέχει ἡ κατὰ τὸ 348 π. Χ. ἄλωσις καὶ καταστροφή τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β', μᾶς δίδουν σαφεῖς γνώσεις ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν σπιτιῶν τοῦ 5ου καὶ 4ου αἰῶνος. Τὰ παλαιότερα μέχρι τοῦδε ἑλληνικά σπίτια ἦσαν τῆς Πριήνης, Δήλου καὶ Πομπητας. Ἡδη ἡ Ὀλυνθος ἀποτελεῖ τὸν πρόδρομον ἐκείνων καὶ αἱ γνώσεις μας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐκτείνονται μέχρι τοῦ 5ου αἰῶνος. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀφ' ἑνὸς ἐξαιρεται εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐργασίας, καθορίζεται δὲ ἀφ' ἑτέρου ὡς βέβαιος ὁ *terminus* τοῦ 348 δι' ἄδρων ἐπιχειρημάτων, καταπολεμούντων τὰς σχετικὰς ἀντιρρήσεις μερικῶν κριτικῶν.

Τὰ ἐπόμενα κεφάλαια εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὸ νεώτερον τμήμα τῆς πόλεως. Τοῦτο ἐκτείνονμενον ἐπὶ τοῦ βορείου λεγομένου λόφου (πίν. 110) καὶ κτισθὲν κατὰ τὸν συνοικισμὸν τοῦ 432 π. Χ. μετὰ τὸ Ἱπποδάμειον πολεοδομικὸν σύστημα (ὀδοὶ ἰσοπλατεῖς, οἰκοδομικὰ τετράγωνα ὀρθογώνια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα σπίτια ἐπὶ οἰκοπέδων ἴσων διαστάσεων) δίδει τὴν ὄψιν ἑνὸς συγχρόνου συνοικισμοῦ. (Πίν. 94 κέ., 109.)

Ἀπὸ τὴν μελέτην μεγάλου ἀριθμοῦ σπιτιῶν (ἔχουν ἤδη ἀποκαλυφθῆ περιτὰ 100) καθορίζεται ὁ κύριος τύπος τοῦ ὀλυνθιακοῦ σπιτιοῦ μετὰ τὴν ὑπαίθρον αὐλὴν καὶ τὴν παστάδα, περίξ τῶν ὁποίων παρατάσσονται πᾶς διάφορα διαμερίσματα. (Εἰκ. 5 καὶ πίν. 100.) Τὸν τύπον τοῦτον ἀντιπροσωπεύουν κατ' ἐξοχὴν αἱ ἐπαύλεις τῆς « Ἀγαθῆς Τύχης » καὶ τοῦ « Κωμφοῦ ».

Μέγα μέρος τῆς μελέτης καταλαμβάνει ὁ καθορισμὸς τῆς χρήσεως τῶν διαφόρων διαμερισμάτων καὶ ὁ ἐπιτυχὴς ταῦτισμός των μετὰ τῶν ὄρων τοῦ ἀρχαίου ὀνομαστικοῦ.

Εἰς ζητήματα τεχνικά, οἰκοδομικά, ὑδραυλικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ εἰς τὰ ἐπιπλα καὶ σκεύη τῶν σπιτιῶν ἀφιερώνονται τὰ δύο τελευταῖα μέρη τοῦ βιβλίου, τὰ ὁποῖα συμπληρῶνται μετὰ πολλὰς ἀναπαραστάσεις σχετικὰς μετὰ τὸν οἰκιακὸν βίον.

Ἐν γένει πλούσια εἰκόνες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς κειμένου καὶ λεπτομερεῖς πίνακες πραγμάτων καὶ λέξεων καθιστοῦν τὸ ἔργον πολὺ εὐχρηστον.

Γ. Μπ.

W. A. Heurtley, Prehistoric Macedonia. An archaeological reconnaissance of Greek Macedonia (West of the Struma) in the Neolithic, Bronze and Early Iron Ages. 4ον, σελ. XXVI + 275, frontispiece, εἰκ. 112, πίν. 23. Cambridge University Press 1939.

Τὰς ἀπὸ τοῦ 1924 καὶ ἐντεῦθεν συνεχεῖς μελέτας του διὰ τὸ προϊστορικὸν παρελθὸν τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Στρυμόνος μακεδονικῆς γῆς συγκεντρῶνει ὁ πρωταγωνιστὴς τῆς μακεδονικῆς προϊστορικῆς ἀρχαιολογίας κ. W. Heurtley εἰς ὀγκῶδη καὶ πολυτελεῆ τόμον.

Τὸ ἔργον διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἕκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῶν ἀνασκαφικῶν κλπ. ἐρευνῶν εἰς τὴν Χαλκιδικὴν, κεντρικὴν καὶ δυτικὴν Μακεδονίαν, τὰς ὁποίας κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ ἴδιος ἐξετέλεσε εἴτε

μόνος εἶτε ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων μελῶν τῆς ἀγγλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς. Τὸ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν μελέτην τῶν εὐρημάτων, τὰ ὁποῖα κατατάσσονται ἀφ' ἑνὸς μὲν κατὰ εἶδη καὶ τόπους, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατὰ χρονικά περιόδους (ἀρχαιότεραν καὶ νεωτέραν νεολιθικὴν, τὰς τρεῖς περιόδους τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τὴν πρῶτον ἐποχὴν τοῦ σιδήρου). Σχέσεις καὶ συγκρίσεις τῶν προϊστορικῶν τούτων περιόδων πρὸς τὰς ὁμοίας ἄλλων πολιτισμῶν καὶ τὰ ἐντεῦθεν ἐξαγόμενα χρονολογικά καὶ ἐθνολογικά συμπεράσματα ἀναπτύσσονται εἰς δεύτερον κεφάλαιον τοῦ μέρους τούτου. Τὸ τρίτον μέρος τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖ κατάλογον πολύτιμον καὶ χρησιμώτατον — ἰδίως εἰς τὸν ἐρευνητὴν — εἰς τὸν ὁποῖον περιλαμβάνονται τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἐν Μακεδονίᾳ προϊστορικῶν ἀγγείων καὶ μικροτεχνημάτων. Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ καταλόγου τούτου εἶναι ὅτι ἕκαστον ἀντικείμενον συνοδεύει καὶ ἡ οἰκεία εἰκὼν.

Παρὰ τὰς ἐπὶ μέρους τυχόν ἀντιρρήσεις (βλ. ἀνωτέρω σ. 247 κέ, πρβλ. καὶ *Classical Weekly* 33 σ. 107 κέ.) δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Η. ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ τὸν μελετητὴν καὶ ἐρευνητὴν τῆς προϊστορικῆς Μακεδονίας.

X. M.

G. E. Mylonas, *The olynthian house of the classical period*. *Classical Journal* XXXV (1940) σελ. 389-402.

Ὁ συνεργάτης μας κ. Γ. Μυλωνᾶς, τακτικὸς καθηγητὴς εἰς τὸ *Washington University* τοῦ *Saint Louis*, εἰς τὴν μικρὰν του αὐτὴν μελέτην παρέχει μίαν σαφῆ ἀνασκόπῃσιν τῶν διαφόρων προβλημάτων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὸ ἑλληνικὸν σπιτί τῶν κλασσικῶν χρόνων καὶ ἀναθεωρεῖ μερικὰ σημεῖα ποῦ ἀφοροῦν τὸ ὄλυνθιακὸν σπιτί, τὸν παλαιότερον δηλ. σωζόμενον τύπον τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ. Ἀναγνωρίζων τὰς δυσχερεῖας τῆς προσαρμογῆς τῆς παραδεδομένης ὁρολογίας τῶν μερῶν τοῦ σπιτιοῦ πρὸς τὸ πρᾶγμα, δυσχερεῖας προερχομένης εἴτε ἐξ ἀνεπαρκείας τῆς παραδόσεως εἴτε ἐκ παρερμηνείας, ἀσχολεῖται κυρίως μετὰ τὴν γυναικωνίτιν καὶ προσάγων νέα χωρία συγγραφέων ἀποφαίνεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποστηρίζεται ὅτι ἦτο διώροφον τὸ ὄλυνθιακὸν σπιτί, διὰ νὰ τοποθετηθῇ αὕτη εἰς τὸν 2ον ὄροφον, θεωρεῖ δὲ ὡς γυναικωνίτιν ὠρισμένον συγκρότημα τοῦ ἰσογείου περὶ τὴν παστάδα, σαφῶς ὀριζόμενον ἀπὸ τοῦ ἀνδρώνος. Ὁ κ. Μ. παραθέτει εἰς τὴν ἐργασίαν του αὐτὴν καὶ κατόψεις δύο χαρακτηριστικῶν σπιτιῶν τῆς Ὀλύνθου, ἀσχολούμενος δὲ καὶ μετὰ ἄλλα σχετικὰ λεπτομερειακὰ ζητήματα παρέχει σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὸ καθ' ὅλου κεφάλαιον τῆς οἰκιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς κλασσικῆς περιόδου.

Γ. Μ.

David M. Robinson, *Inscriptions from Macedonia, 1938*. *Transactions of the American Philological Association* τόμ. LXIX (1938) σελ. 43-76, πίν. I-XXVII.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου *Johns Hopkins* τῆς *Baltimore* κ. D. M. Robinson ἐκδίδει ἐνταῦθα 35 ἐπιγραφὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας. Ἐκ τούτων